گزارش یک

خدیجه پارسا

لایحه قانونی قربانی ژست‌های زنانه

نهایی شدن لایحه «ارتقای امنیت زنان در مقابل سوءرفتار» به دلیل سیاسی‌کاری‌ها، ۱۳ سال در مجلس معطل مانده‌است

حمایت از زنان ایرانی، حتماً نیازمند قانون‌گذاری جدید است، اما آن چیزی که این روزها رسانه‌ای می‌شود، بیشتر سوءاستفاده از عنوان «زنان» است تا دغدغه‌مندی برای بهبود شرایط زنان ایرانی. مطالبات جامعه زنان ایرانی مشخص است و پیچیده نیست، اما این همه بازی به اسم زنان، حاشیه‌هایی است که انگار قرار است حواس را از موضوعات اصلی پرت کند؛ لایحه‌ای که برای حمایت از زنان در مجلس شورای اسلامی مطرح است هم دچار همین اعوجاج‌ها شده و ۱۳ سالی می‌شود که معطل مانده‌است.

شیوا السادات عطاران | ایرنا

«لایحه ارتقای امنیت زنان در مقابل سوءرفتار» اواخر دولت دوازدهم به مجلس وقت رسید، اما هنوز به قانون تبدیل نشده‌است. البته اسم این لایحه هم همانند مواد آن با تغییرات گسترده‌ای همراه بوده‌است: «حمایت از زنان در برابر خشونت» با ۷۷ ماده به قوه قضائیه رسید و با ۵۱ ماده و با اسمی جدید به مجلس شورای اسلامی رسید.

لایحه چه می‌گوید؟

لایحه «ارتقای امنیت زنان در مقابل سوءرفتار» اکنون در مجلس در دست بررسی است؛ حدود دو سال می‌شود که کلیات این لایحه هم در مجلس تصویب شده‌است، اما بررسی نهایی و جزئیات آن همچنان در مجلس معطل است. سه، چهار سالی هم می‌شود که منتقدان و موافقان پیرامون این لایحه صحبت‌های مختلفی کرده‌اند، اما واقعاً محتوای این لایحه چیست؟

حمایت از امنیت بانوان در روابط اجتماعی برای نخستین‌بار در قانون برنامه پنجم توسعه مطرح شد؛ در ماده ۲۷۷ این قانون که از سال ۱۳۹۰ اجرایی شد، تهیه و تدوین «سند ملی امنیت بانوان و کودکان در روابط اجتماعی» با مشارکت و برنامه‌ریزی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، قوه قضائیه، سازمان بهزیستی کشور، شهرداری، وزارت کشور، شورای عالی استان‌ها، مرکز امور زنان و خانواده ریاست جمهوری، وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و کار و امور اجتماعی به دولت واگذار شد.

به دنبال آن بود که لایحه «حمایت از آسیب‌دیدگی زنان و ارتقای امنیت آنان در برابر خشونت» در دولت تهیه و در دی ماه ۱۳۹۹ برای طی مراحل قانونی به مجلس یازدهم ارسال شد.

حفظ کرامت و حمایت از زنان در برابر خشونت، تحکیم مبانی خانواده و حفاظت از کیان آن، توسعه دانش و فن‌آوری در زمینه عدالت اجتماعی و ارتقای سطح آگاهی عمومی و آموزش‌های اختصاصی در زمینه حقوق مربوط به زنان، ارتقای شاخص‌های دادرسی اسلامی و عادلانه در خصوص زنان خشونت دیده یا در معرض خشونت و پیشگیری از خشونت علیه زنان، از جمله اهداف لایحه مزبور است که در ماده ۲ آن ذکر شده‌است.

حاشیه‌های سیاسی پشت لایحه قانونی

اظهارنظرهای سیاسی پیرامون این لایحه، کم نبوده‌است. با روی کار آمدن دولت جدید، این حواشی بیشتر هم شده‌است.

چند روز پیش، زهرا بهروزآذر، معاون رئیس‌جمهور در امور زنان و خانواده گفت: ابتدا نام لایحه تغییر کرد و در حال حاضر بررسی بندهای لایحه در حال انجام است که امیدواریم در این مسیر، ماهیت آن تغییر نکند به نحوی که جنبه‌های پیشگیرانه آن حفظ شود.

بهروزآذر تأکید کرد: در شرایط فعلی و با توجه توقف ۱۳ ساله لایحه، ضروری است هرچه زودتر تعیین مصوب و تعیین تکلیف شود.

طیبه سیاوشی، نماینده سابق مجلس هم در همین رابطه لایحه کنونی را لایحه اصولگرایان نامیده و آن را با لایحه اصلاح‌طلبان مقایسه کرده و گفته بود: نقش بسیار کمی به معاونت امور زنان و خانواده ریاست‌جمهوری محول شده و این یکی از نقاط ضعف لایحه به شمار می‌رود، چراکه از نظر وظیفه ستادی در دولت، اگر معاونت امور زنان و خانواده نقش پررنگ‌تری در لایحه داشت، می‌توانست در بسیاری از موارد راهگشا باشد. در حقیقت لایحه قبلی کارگروه ملی تعیین کرده‌بود که وظیفه نظارت و پایش را بر عهده دارد، اما در این لایحه جدید مجلس، کارگروه حذف شده و این نگرانی را به وجود آورده که ممکن است فرآیند نظارت و پایش دچار آسیب شود یا تداخل وظایف به وجود آید.

بررسی لایحه به اتمام رسیده‌است

فارغ از این حواشی، بررسی‌ها از مجلس شورای اسلامی نشان می‌دهد که کار بررسی لایحه به اتمام رسیده‌است.

فاطمه محمدی، مدیر گروه آسیب‌های اجتماعی مرکز پژوهش‌های مجلس در خصوص آخرین وضعیت لایحه تأمین امنیت زنان بیان کرد: کمیته زنان و خانواده کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی در حال بررسی این لایحه بوده و تقریباً به بخش انتهایی رسیده‌است. از همه دستگاه‌های اجرایی هم که در این لایحه دخیل بودند، دعوت شده‌است و نمایندگان در تمامی جلسات شرکت می‌کنند.

وی در خصوص میزان تغییراتی که در لایحه نسبت به قبل ایجاد شده‌است و اظهار نگرانی معاونت زنان از ایجاد تغییرات کلان اظهار کرد: هر لایحه‌ای که از دولت به دست مجلس می‌رسد وقتی به کمیته تخصصی و کمیسیون واگذار می‌شود، طبیعی است که تغییراتی در آن صورت گیرد. قاعده کار این است که وقتی یک متن پیشنهادی از طرف قوای دیگر به مجلس می‌رسد، روی آن کار کارشناسی می‌شود و حین کار حتماً تغییراتی در آن صورت می‌گیرد.

مدیر گروه آسیب‌های اجتماعی مرکز پژوهش‌های مجلس همچنین تأکید کرد: نمایندگان معاونت زنان هم در هر جلسه حضور دارند و مطالب مطرح‌شده را می‌شنوند و شاهد کار کارشناسی هستند. افرادی هم که نظر می‌دهند همه از مجلس نیستند و چندین کارشناس از بیرون مجلس، متخصصان حوزه زن و خانواده در اندیشکده‌ها و پژوهشکده‌ها و هر کسی که در این حوزه صاحب‌نظر است دور یک میز نشسته‌اند. اتفاقاً بخش زیادی از اعضای حقوقی که در این کمیته مشورت می‌دهند از معرفی‌شدگان خانم بهروزآذر، یعنی نماینده‌های معاونت زنان، نماینده وزارت دادگستری، نماینده قوه قضائیه و نماینده معاونت حقوقی رئیس‌جمهور در این جلسه هستند.

خانواده، محور اصلی لایحه

محمدی در خصوص حذف واژه خشونت از عنوان این لایحه نیز بیان کرد: ما در این لایحه مفاهیم بازتری را در نظر گرفتیم که خیلی در مورد آن صحبت شده‌است. خشونت یک واژه محدود و کلی است و جزئیات در آن مشخص نیست. از این‌رو ما مفهوم سوءرفتار را در نظر گرفتیم. سوءرفتار مفهوم بسیط‌تری است. چون نگاه ما در این لایحه، نگاه حمایتی بود و به دنبال ارتقای کرامت زنان در این لایحه بودیم، واژه‌ای را انتخاب کردیم که موارد مختلف را شامل شده، دارای مفهوم سخت نباشد، تعابیر متکثر نداشته باشد و سلیقه‌ها در آن دخیل نشود.

وی در ادامه با اشاره به اهم تغییراتی که در لایحه ایجاد شده‌است، گفت: مهم‌ترین تغییری که این لایحه نسبت به قبل داشته، این است که ما از تکرار، تکثر و بسیط بودن جلوگیری کردیم. قانون قبلی خیلی مفصل بود و تعداد بندهای آن زیاد بود که در برخی از آنها هم تکرار وجود داشت. ما در این لایحه مواردی را که در قوانین دیگر وجود دارد، فاکتور گرفتیم، زیرا لزومی ندارد چیزی را که در یک قانون مصوب آمده، تکرار کنیم. پس باید از مطول شدن آن جلوگیری می‌کردیم. محمدی افزود: مورد دوم این است که تلاش کردیم خیلی وارد عرصه اجرایی دستگاه‌ها نشویم. به هر حال هر دستگاهی ساختار و ضروریاتی دارد. در لایحه قبلی برای جزئی‌ترین مسائل تعیین تکلیف کرده‌بودند. ما سعی کردیم این موارد را حذف کنیم و چیزی را نوشتیم که قابلیت اجرا شدن داشته باشد.

وی در این خصوص توضیح داد: یکی از مشکلات ما این است که در حوزه زن و خانواده طوری سیاست‌گذاری می‌کنیم و قانون می‌نویسیم که گویی در ایران نیستیم. ما تلاش کردیم، چیزی بنویسیم که اگر از همین فردا مصوب شد امکان اجرا کردن آن در ساختار مملکت وجود داشته باشد. این برای ما خیلی مسئله مهمی بود که اگر مثلاً ما وظیفه‌ای را به پزشکی قانونی یا به قوه قضائیه یا به آموزش و پرورش می‌دهیم، نگویند ساختارش را ندارم، پولش را ندارم و مانند قوانین دیگرمان اجرا نشود. ما نکاتی را در نظر گرفتیم که که امکان اجرای آن در مسیر حمایت از زنان و خانواده به راحتی فراهم باشد.

مدیر گروه آسیب‌های اجتماعی مرکز پژوهش‌های مجلس با اشاره به اینکه روح حاکم بر این قانون خانواده است، اظهار کرد: همه تلاش ارکان این قانون این است که از قداست خانواده نگهداری کرده و از زن به عنوان عنصر مهم و مطلوب خانواده حمایت کند، بنابراین باید خانواده محوری را لحاظ می‌کردیم. ما بنا داریم به رونق این نهاد مقدس کمک کنیم، نه اینکه زن را از این ماهیت اصلی دور کنیم.

قانون جدید زنان چه زمانی اجرایی می‌شود؟

به‌رغم همه این مسائل، به نظر می‌رسد حواشی جدیدی که پیرامون قانون عفاف و حجاب رخ داده‌است، باز هم موجب تأخیر در تصویب نهایی و ابلاغ لایحه حمایتی از زنان ایرانی شود.

آنچه در این بین حائز اهمیت است، تدوین قانونی است که بتواند در اجرا مطالبات اصلی زنان ایرانی را تحت پوشش خود قرار دهد. سرگذشت ۱۳ ساله لایحه حمایت از زنان ایرانی نگرانی‌ها را در این رابطه بیشتر می‌کند. گروه‌های سیاسی هر کدام با مطالبات خودشان درصدد هستند این لایحه را دستخوش تغییرات مدنظر خودشان کنند. این نوع مواجهه با قانون‌گذاری، از پیش محکوم به شکست است: زنان جامعه ایرانی نیازمند قانونند، ولی سیاسی‌های ایران به دنبال تحمیل مطالبات خودشان و ژست گرفتن با یک عنوان زنانه!

گزیده

دبیر ستاد ملی جمعیت اعلام کرد

ایران سالمندترین کشور منطقه در ۲۰۵۰

دبیر ستاد ملی جمعیت با اشاره به اهمیت سلامت در پنج سال اول زندگی، رسیدگی به مادران باردار، شیرده و دارای کودک زیر پنج سال نیازمند حمایت را اولویت ستاد ملی جمعیت برشمرد.

مرضیه وحیددستجردی، دبیر ستاد ملی جمعیت با اشاره به عواقب کاهش رشد جمعیت، این موضوع را مسئله‌ای جهانی دانست و گفت: در صورت ادامه یافتن روند کاهش جمعیت در جهان، شاهد کشورهایی برای پیرمردان و پیرزنان هستیم.

وی افزود: جمعیت افراد ۶۵ سال و بالاتر در سطح جهان افزایش یافته است. جمعیت افراد بالای ۸۰ سال به سرعت در حال افزایش است و تا سال ۲۰۵۰ به حدود ۴۲۵ میلیون نفر خواهد رسید. وحیددستجردی به تأثیرات اقتصادی کاهش جمعیت اشاره کرد و گفت: تعداد کمتر کارگران و کارآفرینان، نیاز به مراقبت از سالمندان، چالش‌های نظام رفاه اجتماعی، اختلال در مدل‌های اقتصادی سنتی از جمله این تأثیرات است. دبیر ستاد ملی جمعیت خاطر نشان کرد: کاهش جمعیت نه‌تنها نحوه برخورد دولت‌ها را با شهروندان خود تغییر خواهد داد، بلکه چگونگی تعامل آنها با یکدیگر را نیز تحت‌تأثیر خود قرار می‌دهد. صفوف در حال کاهش جمعیت بشری، به ناچار توازن قدرت جهانی را تغییر داده‌است.

وحیددستجردی به ابعاد امنیتی کاهش جمعیت اشاره کرد و گفت: اگر جوامعی که در حال کاهش جمعیت هستند، تغییر نکنند، ابتدا توقف اقتصادی و سپس بحران مالی و اجتماعی اقتصادی را تجربه خواهند کرد.

دبیر ستاد ملی جمعیت اعلام کرد: ۱۰/۴ درصد از جمعیت ایران، سالمند است و ایران در ۴۵ سال گذشته ۱۱ سال پیرتر شده‌است. وی افزود: بر اساس گزارش سازمان ملل در سال ۲۰۵۰ ایران با نرخ سالمندی ۲۶/۱۲ درصد، سالمندترین کشور در منطقه خواهد بود. ایران از لحاظ جمعیت هجدهم در دنیا، نهم در آسیا و سوم در منطقه است.

وی تشریح کرد: نرخ باروری کلی کشور از ۶/۸ درصد در سال ۱۳۵۱ به ۱/۶ درصد در سال ۱۳۹۸ رسیده‌است. میانگین سنی جمعیت در سال ۱۳۵۵، ۲۲/۴ بوده‌است که به ۳۳/۴ در سال ۱۴۰۲ رسیده‌است.

وحیددستجردی با اشاره به آمار کاهشی ازدواج نیز گفت: نرخ خام ازدواج نیز رو به کاهش است. وی یادآور شد: پنجره جمعیتی از سال ۱۳۸۵ آغاز و تا پایان ۱۴۲۵ ادامه دارد. طبق سناریوهای سازمان ملل برای سال ۱۴۸۰، اگر نرخ باروری ۲/۴ بشود، جمعیت ایران در آن سال ۱۰۹ میلیون نفر، با نرخ باروری ۱/۹، ۶۲ میلیون نفر و با نرخ ۱/۴، به ۳۱ میلیون نفر می‌رسد. دبیر ستاد ملی جمعیت، مهاجرت‌پذیری، توسعه مراکز نگهداری از فرزند، حمایت مالی مستقیم، اعطای مرخصی، معافیت مالیاتی، قوانین منعطف اشتغال زنان، از جمله سیاست‌ها یا راهبردهای حمایتی برای مقابله با کاهش باروری برشمرد.

وحیددستجردی با اشاره به اسناد بالادستی مرتبط با جوانی جمعیت، فرازهایی از ۱۴ بند سیاست‌های کلی جمعیت ابلاغی مقام معظم رهبری را تشریح کرد و در مورد برخی از موارد قانونی مرتبط با جوانی جمعیت همراه با اعتبارات استفاده شده آن و مطالبات باقیمانده توضیح داد.

وی با اشاره به ماده ۲۴ قانون جوانی جمعیت (تخصیص سبد تغذیه و بسته بهداشتی رایگان)، گزارشی از موارد اجرایی این بند از قانون و تخصیص اعتبار برای آن را در سال‌های ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ ارائه داد. وی اعلام کرد: در حال حاضر تعداد مادران دارای کودک زیر دو سال و زنان باردار در پنج دهک اول ۲ میلیون و ۱۲۱ هزار و ۲۳۶ نفر و تعداد مادران دارای کودک زیر دو سال و زنان باردار پنج دهک اول ۴ میلیون و ۸۶۰ هزار و ۷۰۶ نفر است. دبیر ستاد ملی جمعیت تأکید کرد: سلامت آینده جامعه از سلامت پنج سال اول نشئت می‌گیرد، به این ترتیب رسیدگی به مادران باردار و فرزندان شیرخوار برای ما در اولویت است.

وی تصریح کرد: تخصیص سبد تغذیه و بسته بهداشتی رایگان برای دهک‌های کم‌برخوردار باعث می‌شود، مردم احساس کنند ما در کنارشان هستیم و حمایت می‌کنیم.

سازمان غذا و دارو به گزارش «جوان» پاسخ داد

عدم تحقق بودجه دارو یار تأثیر منفی بر تأمین دارو دارد

جوابیه

پس از انتشار گزارش «جوان»، با تیتر «پرداخت از جیب مردم در دارو به ۷۰ درصد می‌رسد» در ۳۰ بهمن و در همین صفحه، سازمان غذا و دارو پاسخی را به دفتر روزنامه ارسال داشته‌است. متن پاسخ سازمان غذا و دارو به گزارش «جوان» به این شرح است:

یکی از مسائل برجسته‌ای که در گزارش مطرح شده، کمبود منابع مالی و عدم تحقق کامل بودجه طرح دارویار است. همانطور که ذکر گردید، عدم پرداخت کامل بودجه طرح، تأثیر منفی بر تأمین داروهای ضروری برای بیماران داشته و در این شرایط، تأخیر در پرداخت‌ها مشکلات جدی‌تری ایجاد کرده‌است. علاوه بر این، مسئله اختصاص ارز مورد نیاز برای تأمین مواد اولیه دارویی، از جمله چالش‌های پیچیده‌ای است که تحت‌تأثیر مشکلات اقتصادی و تحریم‌ها قرار دارد. از سوی دیگر، به نظر می‌رسد نیازمند اصلاحات جدی در سیستم بیمه‌ای کشور جهت حمایت مؤثرتر از بیماران هستیم. سازمان غذا و دارو همواره در تلاش است تا از طریق همکاری با سایر نهادها، از جمله بیمه‌ها، مسائل حوزه دارویی را به نحوی حل کند که دسترسی مردم به داروهای ضروری تسهیل گردد. تحقق این هدف نیازمند اقدامات هماهنگ و بلندمدت در جهت بهبود تخصیص منابع و رفع موانع ارزی و مالی است.

امید است با هم‌افزایی و همکاری تمامی ارگان‌های مرتبط، شرایط بهتری برای تأمین داروهای مورد نیاز مردم فراهم آید.

ورود ۱۱۴ دستگاه اتوبوس برقی جدید به ناوگان اتوبوسرانی تهران

از شهر

مدیرعامل شرکت واحد اتوبوسرانی تهران از آغاز به کار ۱۱۴ دستگاه اتوبوس برقی جدید در هفت خط اتوبوسرانی پایتخت از روز شنبه ۲۵ اسفند همزمان با ولادت امام حسن مجتبی (ع) خبر داد و گفت: این اقدام گامی مهم در توسعه حمل‌ونقل پاک و بهبود خدمات‌رسانی به مردم است.

احمد قیومی، مدیر عامل شرکت واحد اتوبوسرانی تهران در تشریح ورود اتوبوس برقی‌های جدید به ناوگان اتوبوسرانی شهر تهران گفت: این اتوبوس‌ها از صبح روز شنبه ۲۵ اسفند، همزمان با شب ولادت امام حسن مجتبی (ع) با حضور اصحاب رسانه و مسئولان شهری در خطوط اتوبوسرانی پایتخت فعال خواهند شد. وی افزود: اتوبوس‌های برقی در هفت خط پایانه شرق قدیم به پردیس پایانه شرق جدید، خط شهرک توحید به میدان امام خمینی، خط شهرک رسالت به میدان محمدیه، خط پایانه جنوب به سعدی جنوبی، خط پاسدار گمنام به سعدی جنوبی، خط انتهای ۱۷ شهریور به میدان امام‌حسین (ع) و خط پایانه والفجر به میدان بهارستان فعالیت خواهند کرد.

مدیرعامل شرکت واحد اتوبوسرانی تهران ادامه داد: با ورود این ۱۱۴ دستگاه، تمامی ۱۸۹ دستگاه اتوبوس برقی «هایگر» که در مرحله اول وارد کشور شده‌بود، در ناوگان اتوبوسرانی شهر تهران فعال خواهند شد؛ این موضوع نه‌تنها موجب کاهش آلودگی هوا و ارتقای کیفیت خدمات حمل‌ونقل عمومی می‌شود، بلکه گامی مؤثر در راستای توسعه ناوگان حمل‌ونقل پاک در پایتخت خواهد بود. وی تأکید کرد: این اقدام شهرداری تهران در شرایطی صورت می‌گیرد که توسعه حمل‌ونقل عمومی برقی به‌عنوان یکی از سیاست‌های اصلی مدیریت شهری برای کاهش آلودگی هوا و ترافیک شهری مورد تأکید قرار گرفته است. استفاده از اتوبوس‌های برقی، علاوه بر کاهش مصرف سوخت‌های فسیلی، موجب کاهش آلودگی صوتی و افزایش رفاه مسافران نیز خواهد شد. به گزارش تسنیم، پیش از این نیز ۷۵ دستگاه اتوبوس برقی در چهار خط اتوبوسرانی شهر تهران فعال شده بود.